บทความวิจัย

การบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF NEOLITHIC HUMANS PARK 3,380 YEAR, DISTRICT KRASIAO, DAN CHANG DISTRICT, SUPHANBURI PROVINCE

รัตติยา ศรีนา[1*] และ วณิฎา ศิริวรสกุล[2]

Rattiya Srina[1*] and Wanida Siriworasakul[2]

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร[1*]

Bachelor of Public Administration Program in Public Administration, Phranakhon Rajabhat University[1*]

garsdonmung@gmail.com[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3) ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ และ 4) แนวทางการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารอุทยานมนุษย์ กำนันอำเภอด่านช้าง เจ้าหน้าที่ อบต.กระเสียว และผู้เชี่ยวชาญประจำอุทยานฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายและการพรรณนาความและตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการแบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี การบริหารและการจัดการ อยู่ในความดูแลของสำนักสงฆ์ มีการตั้งกลุ่มเป็นคณะกรรมการ ลักษณะเป็นกันเอง ไม่มีลักษณะเชิงพาณิชย์ คณะกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทน โครงสร้างองค์กร ไม่มีการจัดทำผังองค์กรแต่อย่างใด มีการจัดแบ่งเป็นสัดเป็นส่วนแยกพื้นที่ระหว่างอุทยานและสำนักสงฆ์ การให้บริการและกิจกรรม มีการจำลองปั้นหุ่นปูนเป็นมนุษย์ยุคหินในสมัยต่าง ๆ และจำลองบ้านพักอาศัย วิถีชีวิต การดำรงชีพ และหลุมฝังศพ อีกทั้งมีการจัดแสดงโดยนำบุคคลในท้องถิ่นมาจำลองเป็นมนุษย์ยุคหินใหม่ ลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบเรียบ ๆ ออกแนวชาวบ้าน ๆ จึงไม่สะดุดตาและไม่ดึงดูดเท่าที่ควร จัดแบ่งทางเดินและทำทางเดินเพื่อความสะดวกในการเดินชมสถานที่ จัดทำป้ายอธิบายถึงมนุษย์ยุคหินต่าง ๆ มีอาคารลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ชั้นบนประกอบพิธีสงฆ์ ชั้นล่างจัดวางวัตถุโบราณ เส้นทางการเข้าถึงอุทยานที่เป็นถนนลูกรังดินแดง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ประกอบไปด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ 1) งบประมาณ ซึ่งมาจาก 2 แหล่ง คือ 1.1) อบต.สนับสนุน และ 1.2) การบริจาค 2) บุคลากร พบว่าบุคลากรมีลักษณะดังนี้ 2.1) ขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการอุทยาน 2.2) ขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน 2.3) ขาดแรงจูงใจ และ 2.4) ขาดผู้บังคับบัญชา ส่วนปัจจัยภายนอก พบว่าลักษณะของสังคมและชุมชนยังเป็นสังคมชนบท เศรษฐกิจของชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรกรรมและปศุสัตว์ กลุ่มในชุมชนมีมวลชนจัดตั้งเป็นกลุ่ม แต่ไม่มีความขัดแย้งในชุมชน

3. ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ผู้เข้าชมอุทยานฯ มีความประทับใจในอุทยานฯ และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน พึงพอใจต่อบรรยากาศที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน พบว่าเข้าร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยเป็นคณะกรรมการบริหาร การมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม โดย 1) เข้ามาจัดกิจกรรม 2) สนับสนุนอุปกรณ์ 3) สนับสนุนพื้นที่ให้จอดรถ และการประเมินผล ได้แก่ การเสนอแนะผ่านแบบประเมิน ผ่านการประชุม และกล่องรับความคิดเห็น การรับประโยชน์จากการจัดกิจกรรม พบว่าประชาชนและคนในชุมชนได้รับประโยชน์ คือ อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ และความรู้สึกเป็นเจ้าของ

4. แนวทางการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ ควรบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ โดยการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารพิพิธภัณฑ์เข้ามาเป็นผู้บริหาร 2) ด้านการบริการ ควรจัดให้มีการบริการแบบครบวงจร โดยนำเอาวัตถุโบราณมาจัดแสดงให้เป็นระบบ โดยการแบ่งโซนพื้นที่การจัดแสดงอย่างเป็นสากล พร้อมมีไกด์คอยให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชม 3) ด้านงบประมาณ ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติม โดยจัดทำของที่ระลึกจำหน่าย ได้แก่ พวงกุญแจ หมวก เสื้อยืด ฆ้อนหิน เป็นต้น และ 4) ด้านการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดให้มีการเพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการและด้านการบริการ โดยจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ และการส่งไปดูงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ในสถานที่อื่น ๆ

คำสำคัญ : การบริหาร การจัดการ อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to study 1) the context of Neolithic Humans Park 2) the factors affecting the administration and management of Neolithic Humans Park 3) the results of administration and management of Neolithic Humans Park and 4) the administration and management guidelines of 3,380-Year Neolithic Humans Park, Krasiao sub-district, Dan Chang district, Suphanburi province. This research employed qualitative methods. The key informants were the executive of 3,380-Year Neolithic Humans Park, Dan Chang district chief, Krasiao District Administration Organization's officers and experts of the 3,380-Year Neolithic Humans Park. The research instrument was interview form, the collected data was analyzed by lectures and depict of monitoring data by means of triangulation.

The research revealed that:

1) About the context of 3,380-Year Neolithic Humans Park, the administration and management were under the monastery's care. The committee was informally formed without commercial purpose. The committee was unpaid. No organizational chart was found. The areas were clearly separated between the park and the monastery. For the service and activities, there were the plaster replicas of Neolithic people in different periods, houses on display, simulation of past time living and tomb on display. There was also a performance of Neolithic people performed by local people. The features of the park were not quite attractive. The pathway was constructed for convenient visit. The signs were made to give the information about the Neolithic people. The building was single-storey, Buddhist rituals took place on the upper floor while the antique items were displayed on the lower floor. The road to the Park was non-asphalt.

2) Factors affecting the administration and management of Neolithic Humans Park. For the intrinsic factor, the goal played an important role on the administration and management of the Park. The budget was from 2 sources 1) the district administration organization and 2) donation. The personnel was 1) lack of knowledge on administration and management of the Park 2) lack of understanding about the importance of community participation 3) lack of motivation 4) lack of the superordinate. For the extrinsic factor, the society and the community were up-country. The majority of people was farmers and grouped together. No conflict was found in the community.

3) For the results of administration and management of Neolithic Humans Park, the visitors enjoyed and were impressed by the Park's activities. They satisfied with the natural environment. About the community participation, people's involvement was found for the plan setting in form of board committee. They were participated by 1) being organizers of the activities 2) equipment supporters 3) parking provider. The assessment was conducted by evaluation form, meeting and suggestion box. About the advantages working as organizers of the activities, the 3,380-Year Neolithic Humans Park was considered as the learning center and people had the sense of belonging.

4) The effective administration and management guidelines of 3,380-Year Neolithic Humans Park were: 1) For the administrative aspect, the professional administration should be formed by appointing competent executive who had experienced on museum administration. 2) For the service aspect, the antiques should be displayed systematically by zoning according to universal standard and the guide should be stand-by for giving information to the visitors. 3) For the budget aspect, additional budget should be increased by selling souvenirs such as: keyrings, caps, T-shirt, stone hammers, etc. and 4) For the transmission of knowledge, training courses should be provided to increase the officers' ability and skill on the administration and management of Neolithic Humans Park and the officers should have the opportunity to visit another museum.

Keywords: administration, management, the Neolithic Humans Park

บทนำ

พิพิธภัณฑ์เป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคมและมีส่วนในการพัฒนาสังคม (ICOM, 2010 อ้างถึงใน กานต์รวี ชมเชย (Chomchoei, 2014) ทำหน้าที่อนุรักษ์ ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ เช่น ผ้าทอมือ เครื่องปั้นดินเผา หรือนามธรรม เช่น ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ เป็นต้น พิพิธภัณฑ์จึงไม่เพียงแต่มุ่งทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวม อนุรักษ์ และจัดแสดงเท่านั้น แต่ต้องมีเป้าหมายที่แท้คือการเป็นสื่อนำความรู้สู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่พิพิธภัณฑ์เองก็ต้องสามารถพึ่งพาตนเองให้ดำรงอยู่ได้ รวมทั้งมีความน่าสนใจมากพอที่จะดึงดูดผู้คนเข้ามาเรียนรู้อย่างไม่ขาดสาย ดังนั้น ในกระบวนการที่จะทำให้พิพิธภัณฑ์ทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต้องอาศัยรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในการจัดการพิพิธภัณฑ์อันมีลักษณะเฉพาะ โดยมีส่วนสำคัญที่ควรกล่าวถึง ได้แก่ 1) การเก็บสะสม รวบรวมวัตถุ 2) การอนุรักษ์ 3) การศึกษาค้นคว้าวิจัย 4) การเผยแพร่ความรู้และการจัดแสดง และ 5) การบริหารจัดการ

อุทยานมนุษย์หินใหม่ 3,380 ปี เป็นอุทยานเชิงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์มนุษย์ในยุคหินใหม่ ค้นพบในพื้นที่ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้พบสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้โบราณจำพวกขวานหินกะเทาะ ขวานหินขัด กำไลหิน และได้ส่งวัตถุโบราณเหล่านี้ไปทำการตรวจสอบที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับแจ้งกลับมาว่าเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์หินในยุคหินใหม่ มีอายุราว 3,380-3,540 ปี ปัจจุบันอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ได้เปิดเป็นแหล่งเรียนรู้วัตถุโบราณ ซึ่งมีหุ่นปูนปั้นมนุษย์ยุคหินแสดงชีวิตความเป็นอยู่ โดยจัดแสดงอยู่ด้านนอก ส่วนด้านในมีการจัดแสดงวิถีชีวิต พร้อมทั้งวัตถุโบราณสมัยมนุษย์ยุคหินใหม่ เป็นเครื่องมือเครื่องใช้โบราณจำพวกขวานหิน รวมทั้งโครงกระดูกมนุษย์โบราณ เปิดให้บริการตามเวลาราชการ ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของสำนักสงฆ์พระยาฤดำริ เป็นผู้ดำเนินการบริหารในลักษณะเป็นคณะกรรมการร่วมระหว่างวัด ชุมชน ส่วนราชการ และประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีคณะกรรมการร่วมในการดูแลและบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่นี้ก็ยังมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาการบริหารจัดการอุทยานฯ ปัญหาการเดินทางเข้าเยี่ยมชมอุทยานฯ ปัญหางบประมาณ ปัญหาบุคลากร ปัญหาการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” ว่าบริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่เป็นอย่างไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการ ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการ และแนวทางการบริหารและการจัดการควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการและแนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ

4. สามารถนำผลการวิจัยมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาบริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี และแนวทางการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 พื้นที่ศึกษา ได้แก่ อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้บริหารอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี 2) กำนันและผู้ใหญ่บ้าน 3) เจ้าหน้าที่ อบต.กระเสียว และ 4) ประชาชนที่เข้าชมอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี

3. ขอบเขตด้านเวลา

ใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน 2558 ถึงมีนาคม 2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดเป็นตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ได้จากการทบทวนวรรณกรรมของ International Council of Museums (2004), Fayol (1949), Gulick & Urwick (1973), Drucker (2005) and Dalf (2006) ทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่

มีผลต่อสภาพอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

2. บริบทการบริหารอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ได้จากการทบทวนวรรณกรรมของ International Council of Museums (2004), Fayol (1949), Gulick & Urwick (1973), Drucker (2005) & Dalf (2006) ทำให้สรุปได้ว่า บริบทการบริหารอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ประกอบด้วย รูปแบบการบริหาร โครงสร้างองค์กร การให้บริการและกิจกรรม และลักษณะทางกายภาพ

ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ได้จากการทบทวนวรรณกรรมของ International Council of Museums (2004) ทำให้สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ประกอบด้วย ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วม ความรู้สึกเป็นเจ้าของ

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ ได้จากการทบทวนวรรณกรรมของ International Council of Museums (2004), Fayol (1949), Gulick & Urwick (1973), Drucker (2005) & Dalf (2006)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

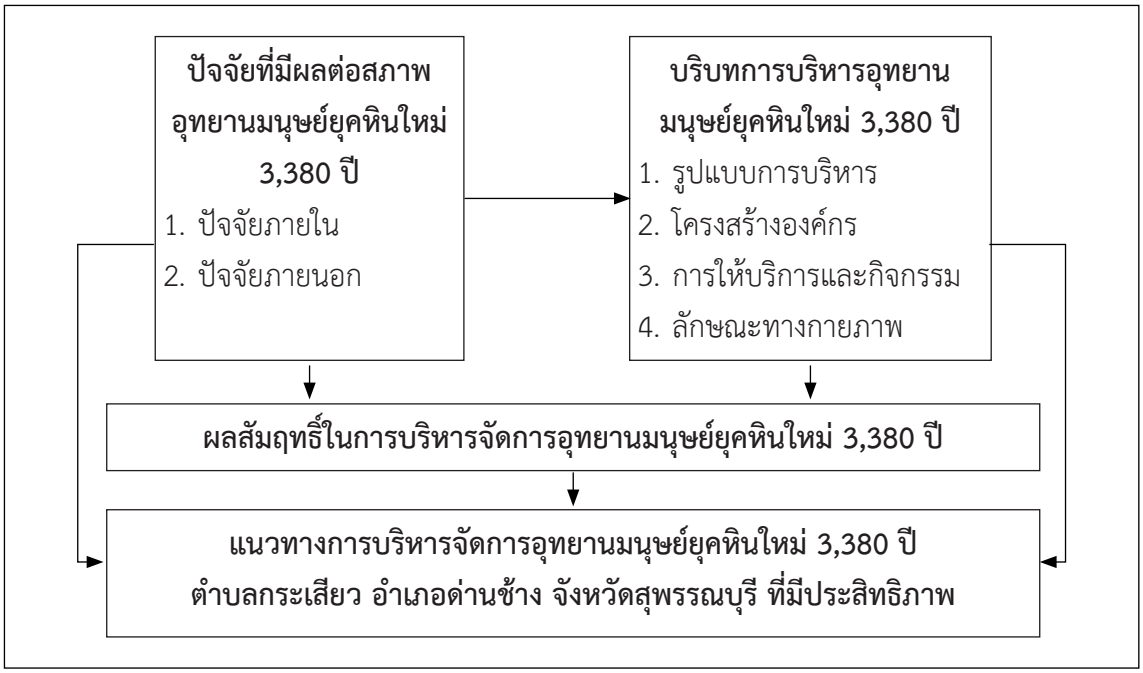

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาถึงการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้บริหารอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี 2) กำนันอำเภอด่านช้าง 3) เจ้าหน้าที่ อบต. กระเสียว และ 4) ผู้เชี่ยวชาญประจำอุทยานฯ รวมทั้งสิ้น 4 คน ซึ่งมีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

1. เครื่องมือของการวิจัย

1.1 แบบสังเกต เป็นลักษณะแบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อสังเกตบริบทการบริหารอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ โดยผู้วิจัยกำหนดหัวข้อเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบมีโครงสร้างปลายเปิด เพื่อสัมภาษณ์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพอุทยานฯ ผลสัมฤทธิ์ และแนวทางในการบริหารจัดการอุทยานฯ โดยการใช้แนวของข้อคำถามให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะการเจาะลึก

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นแล้วนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญดูในภาพรวม ด้านเนื้อหา ภาษา และความครอบคลุม ก่อนนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในที่นี้คือ การสัมภาษณ์ มาทำการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบสามเส้า โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย และ (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์วิเคราะห์ และสรุปผล โดยสรุปตามวัตถุประสงค์ในรูปแบบการบรรยายและการพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย

1.1 รูปแบบการบริหารและการจัดการอยู่ในความดูแลของสำนักสงฆ์พระยาฤดำริ โดยมีพระกิตติภัทร กิตติพัทโธ เป็นผู้ดูแล และมีการตั้งกลุ่มเป็นคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการมีลักษณะเป็นกันเอง ไม่มีลักษณะเชิงพาณิชย์

1.2 โครงสร้างองค์กร ไม่มีการจัดทำผังองค์กรแต่อย่างใด ดำเนินการบริหารจัดการตามความสะดวก

1.3 วิธีการจัดแสดง มีการจำลองปั้นหุ่นปูนเป็นมนุษย์ยุคหินในสมัยต่าง ๆ และมีแบบจำลองบ้านพักอาศัย วิถีชีวิต การดำรงชีพ และหลุมฝังศพ อีกทั้งมีการจัดแสดงโดยนำบุคคลในท้องถิ่นมาจำลองเป็นมนุษย์ยุคหินใหม่ เพื่อให้ประชาชนและผู้เข้าชมได้สัมผัสกับบรรยากาศจริง ๆ

1.4 ลักษณะทางกายภาพ ด้านความสวยงามนั้น มีการจัดแสดงเป็นแบบเรียบง่าย จึงทำให้ขาดความน่าสนใจ ด้านการเข้าถึง มีการจัดแบ่งทางเดินและทำทางเดินเพื่อความสะดวกในการเดินชม มีการจัดทำป้ายอธิบายถึงมนุษย์ยุคหินต่าง ๆ ด้านการจัดแสดงวิถีชีวิต มีการจัดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่อยู่อาศัย ส่วนสถานที่เพาะปลูก และทำอุตสาหกรรมขวานหิน และส่วนสถานที่ฝังศพ ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการจัดวางหุ่นปูนปั้นมนุษย์

ยุคหินไว้ริมถนนเพื่อเป็นสัญลักษณ์ แต่เส้นทางการเข้าถึงอุทยานที่เป็นถนนลูกรัง ทำให้การเข้าถึงอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ฯ เป็นไปด้วยความยากลำบาก และต้องมียานพาหนะส่วนตัว

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

(1) ด้านเป้าหมาย มีความสำคัญต่อการบริหารและการจัดการอุทยาน ควรนำเป้าหมายมาใช้ในการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อความครบถ้วนในการดำเนินงาน และทำให้การบริหารจัดการอุทยานประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น

(2) ด้านงบประมาณ มาจาก 2 แหล่ง คือ 1) งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุน และ 2) งบประมาณจากการบริจาค

(3) ด้านบุคลากร มีลักษณะดังนี้ 1) ขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการอุทยาน 2) ขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ขาดแรงจูงใจ และ 4) ขาดผู้บังคับบัญชา

2.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

(1) ลักษณะของสังคมหรือชุมชนโดยรอบ เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีลักษณะและวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย

(2) เศรษฐกิจของคนในชุมชนโดยรอบ ส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตรกรรมและปศุสัตว์

(3) ด้านการเมือง มีมวลชนจัดตั้ง ประกอบด้วย กลุ่มสตรีแม่บ้าน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มออมทรัพย์ อสม. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) คนในชุมชนมีความรักสามัคคีต่อกัน

3. ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย

3.1 ความพึงพอใจต่อการบริหารงานชุมชน ผู้มาเยี่ยมชมแสดงความพึงพอใจและมีความประทับใจในอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ฯ

3.2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและคนในอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ประกอบด้วยประเด็นดังนี้

(1) การกำหนดนโยบาย ประชาชนและองค์การภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของอุทยานฯ โดยคนในชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารอุทยานฯ ด้วย

(2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนและคนในชุมชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดย 1) เข้ามาร่วมจัดกิจกรรม 2) สนับสนุนอุปกรณ์ และ 3) สนับสนุนพื้นที่ให้จอดรถ

(3) การประเมินผล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้ออกแบบประเมินผลเพื่อให้ชาวบ้านและประชาชนทั่วไปได้กรอกข้อมูลตามแบบประเมินผล การประเมินผลผ่านการประชุมและกล่องรับความคิดเห็น

(4) การรับประโยชน์จากการจัดกิจกรรม ประชาชนและคนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยร่วมกันเพื่อทำให้อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและนอกชุมชน

3.3 ความรู้สึกรักพวกพ้อง คนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ด้วยมีความรักและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เป็นวิถีชีวิตของคนในชนบท ทุกคนเป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยดี

4. แนวทางการบริหารและการจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ที่มีประสิทธิภาพ

4.1 ด้านการบริหารจัดการ ควรบริหารจัดการแบบเป็นระบบ โดยการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารพิพิธภัณฑ์เข้ามาเป็นผู้บริหาร

4.2 ด้านการบริการ ควรจัดให้มีการบริการแบบครบวงจร โดยนำเอาวัตถุโบราณมาจัดแสดงให้เป็นระบบ โดยการแบ่งโซนพื้นที่การจัดแสดงอย่างเป็นระบบ พร้อมมีมัคคุเทศก์ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชม

4.3 ด้านงบประมาณ ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติม โดยจัดทำของที่ระลึกจำหน่าย ได้แก่ พวงกุญแจ หมวก เสื้อยืด ค้อนหิน (พลาสติก) เป็นต้น

4.4 ด้านการเสริมสร้างความรู้ ควรจัดให้มีการเพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการและด้านการบริการ โดยจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ และจัดการศึกษาดูงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. บริบทการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมนั้นพบว่า อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ฯ มีลักษณะการบริหารแบบไม่เป็นระบบ ไม่ได้มีลักษณะในเชิงพาณิชย์ ถึงจะมีการตั้งกลุ่มเป็นคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการไม่ได้รับค่าจ้างผลตอบแทนแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วม ก็ยังมีการบริหารที่ไม่เป็นระบบ อีกทั้งยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณ กิจกรรมที่จัดแสดงไม่มีความหลากหลาย บุคลากรไม่มีความรู้เฉพาะด้านในเรื่องเกี่ยวกับการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้มีผู้ให้ความสนใจและเข้าเยี่ยมชมในจำนวนที่น้อย เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ International Council of museums (2010) ที่กล่าวถึงการจัดการพิพิธภัณฑ์ว่า ควรมีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมที่ตอบสนองความต้องการของสังคม เนื่องจากพิพิธภัณฑ์อยู่ในฐานะผู้ดูแลสิ่งที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมธรรมชาติ และมรดกทางธรรมชาติ

2. ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านเป้าหมาย งบประมาณ และบุคลากร และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสังคม/ชุมชนโดยรอบ เศรษฐกิจของคนในชุมชนโดยรอบ และด้านการเมือง ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ด้านเป้าหมาย ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร จากการศึกษาพบว่า อุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ฯ นี้อยู่ในความดูแลของสำนักสงฆ์พระยาฤดำริ ซึ่งเป็นของเอกชน บุคลากรหลายคนขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการอุทยาน ขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ อาสาสมัครส่วนมากแม้จะเป็นคนในพื้นที่ มีความรู้ในเรื่องราวทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและมีจิตอาสา

แต่ก็ประสบปัญหาเรื่องค่าตอบแทน ส่งผลให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีโอกาสร่วมวางแผนในการทำงาน และไม่มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจารีย์ จรัสด้วง (Jarusdoung, 2009) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การบริหารจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากนัก เพราะพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอยู่ในความดูแลของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ต่อมาได้โอนย้ายให้สำนักงานเขตแต่ละเขตดูแล แต่การดำเนินยังยึดรูปแบบเดิม

2.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ลักษณะของสังคม/ชุมชนโดยรอบ เศรษฐกิจของคนในชุมชน และด้านการเมือง จากการศึกษาพบว่า ชุมชนที่อยู่โดยรอบมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แต่คนในชุมชนส่วนมากไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตรกรรมและปศุสัตว์ นอกจากนี้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรอิสระ เช่น กลุ่มแม่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจารีย์ จรัสด้วง (Jarusdoung, 2009) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นยังไม่มีการนำชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทำให้ประชากรในชุมชนท้องถิ่นไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งและการดำเนินงานบริหารของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร

1. ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งคนในชุมชนกระเสียวบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดย 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล นั้นเป็นอีกแนวทางที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจจะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ ในส่วนของความรู้สึกเป็นเจ้าของ พบว่าคนในชุมชนมีความรักและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัย วิถีชีวิตเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ เอี่ยมธนากุล (Eamthanakul, 2006) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์ ที่พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และฝึกอบรมอาสาสมัครในท้องถิ่นให้ดูแลพิพิธภัณฑ์ หรือนำชมสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตสัมพันธวงศ์ เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจแก่คนในท้องถิ่น

2. แนวทางการบริหารจัดการอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี ตำบลกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ควรมีพัฒนาด้านการจัดการหาวิธีการถ่ายความรู้ มีการจัดหารายได้ และการบริการนำชมโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ทำให้ประสบความสำเร็จนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพรรณ ธีรศรีโชติ และคณะ (Thirasarichote, et al., 2011) ศึกษาเรื่อง

การบริหารจัดการองค์กรพิพิธภัณฑ์เชิงธุรกิจ ที่พบว่า การบริหารจัดการองค์การพิพิธภัณฑ์เชิงธุรกิจประสบความสำเร็จ ควรดำเนินการดังนี้ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การหารายได้สนับสนุนและการให้บริการในรูปแบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ความสำเร็จของอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี คือ ประชาชนสนใจเข้าไปศึกษาหาความรู้ ถ้าจัดสร้างขึ้นแต่ไม่มีผู้สนใจเข้าชม ก็จะเป็นเพียงสถานที่เก็บของ ไม่ใช่สถานที่ที่ประชาชนจะไปศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของอุทยานมนุษย์ยุคหินใหม่ 3,380 ปี จึงจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ให้มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ สามารถติดตามทำความเข้าใจความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนได้หาความเพลิดเพลินจากพิพิธภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีการจัดแบ่งเป็นโซน ๆ เพื่อสะดวกต่อการเข้าชมของประชาชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการอุทยานฯ หรือพิพิธภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน โดยเจาะลึกการสำรวจความพึงพอใจและทัศนคติของผู้ที่มาใช้บริการที่มีต่ออุทยานฯ หรือพิพิธภัณฑ์มีลักษณะการทำงานเป็นอย่างไร มีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อไป

REFERENCES

Chomchoei, Karnrawee. (2014). **Museum management: a case study of the Museum Siam and the Jim Thompson House.** The Institute of Culture and Arts, Srinakharinwirot University. (in Thai)

Eamthanakul, Sermrit. (2006). **Guidelines for facility management of local museum in Bangkok : the case of Sampantawong District**. Thesis Degree of Master of Architecture, Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University. (in Thai)

ICOM. (2010). **Key concepts of Museology.** Paris: Armand Colin.

Jarusdoung, Sujaree. (2009). **The management of Bangkok Local Museum.** Thesis Degree of Master of Arts, Cultural Management, College of Innovation, Thammasat University. (in Thai)

Thirasarichote, Siripan, et al. (2011). **Business museum management.** Research report, Office of national museum, The Fine Arts Department, Ministry of Culture. (in Thai)